

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ, доктори илмҳои филологӣ, профессори кафедраи журналистикаи телевизион ва радиошунавонии МДТ “ДДФСТ ба номи М. Турсунзода” Муъминҷонов Зулфиддин ба диссертатсияи Мулоева Нишона Сангмадовна дар мавзуи “Мавқеи жанри репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизион (дар мисоли шабакаҳои телевизионии “Тоҷикистон” ва “Ҷаҳоннамо” (солҳои 2010-2022))” барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯи ихтисоси 6D050400 – Рӯзноманигорӣ (6D050401 – Рӯзноманигорӣ)

Бо рушди кайҳонии технологияи иттилоотӣ дигаргуниҳо дар хабаррасонӣ пайдо гардиданд. Бо пайдоиши Интернет бахусус дигаргуниҳои ҷиддӣ дар фаъолияти воситаҳои электронии ахбори омма ба миён омаданд. Дар байни воситаҳои ахбори омма барои соқинони Ҷумҳурии Тоҷикистон телевизион дастрастарин воситаи иттилоот ба шумор меравад. Имрӯз хонадонеро дарёфт намудан душвор аст, ки барномаҳои телевизиониро тамошо намекарда бошад. Шабакаи телевизионӣ ба яке аз сарчашмаҳои асосии иттилоърасонӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад. Баъди соҳибистиқлолии Ҷумҳурии Тоҷикистон сафи шабакаҳои телевизионҳои ватанӣ зиёд гардиданд. Баробари телевизионҳои ватанӣ имкони тамошои шабакаҳои телевизионии мамлакатҳои хориҷӣ ба миён омаданд. Бо ин сабаб кормандони шабакаҳои телевизионии ватанӣ ба сифати барномасозии хеш бештар аҳамият меодагӣ шуданд. Зеро бинанда имкони интихоби барномаҳои касбиро ба даст овард. Дар ин ҷараён барномаҳои иттилоотӣ, ки аз навигариҳои муҳими ҷумҳурӣ ва ҷаҳон бо истифода аз жанрҳои хабарӣ, махсусан жанри репортаж таҳия мегарданд, зиёдтар диққати бинандагонро ба худ ҷалб менамоянд. Аммо дар барномаҳои иттилоотии телевизионҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон истифодаи жанри репортаж ангуштшумор ба назар мерасад. Дар ин вазъ ба пажӯҳиш кашидани мавзуи мавқеи жанри репортаж дар телевизионҳои Тоҷикистон тариқи рисолаи диссертатсионӣ аз тарафи диссертант

Мулоева Нишона Сангмадовна хеле саривақтӣ ва муҳим ба ҳисоб меравад.

Таҳқиқоти диссертациони Мулоева Нишона Сангмадовна ба мавзуи мавқеи жанри репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизион дар мисоли телевизионҳои “Тоҷикистон” ва “Ҷаҳоннамо” (солҳои 2010-2022) бахшида шудааст. Навгони ин мавзӯ дар он зоҳир мегардад, ки ин мавзӯ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тариқи рисолаи диссертационӣ бори аввал таҳқиқи илмӣ карда мешавад. Диссертант Мулоева Н.С. дар таҳқиқоти мазкур наwgониҳои мушаххасро дар раванди пажӯҳиш пайгирӣ намуда, бори аввал мавқеи жанри репортажро дар барномаҳои иттилоотии телевизиони тоҷик муайян кардааст. Нуктаи дигари наwgони таҳқиқ дар он аст, ки нахустин маротиба нақши жанри репортажи мустақими телевизионӣ аз ҷойи рӯйдоди муҳим бобати рангоранг ва тамошобобу касбиёна таҳия намудани маводи иттилоотӣ дар барномаҳои хабарии телевизион тавзеҳ ёфта, ҳамчунин роҳҳои ба ин кор ноил гардидан муайян карда шудааст.

Аҳаммият ва арзиши илмию назарии таҳқиқоти Мулоева Н.С. дар мавзуи “Мавқеи жанри репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизион (дар мисоли шабакаҳои телевизиони “Тоҷикистон” ва “Ҷаҳоннамо” (солҳои 2010-2022))” пеш аз ҳама, дар он аст, ки натиҷаҳои илмии он метавонад ба сифати сарчашма дар таҳқиқи журналистикаи телевизион ба таври васеъ истифода шавад. Ҳамзамон хулосаҳои бадастомада ва натиҷаҳои таҳқиқ ба сифати маводи илмӣ ва заминаҳои назариявӣ методологӣ дар пажӯҳиши журналистикаи телевизион ва корҳои эҷодии журналистон аз тарафи таҳқиқгарони минбаъда ба кор бурда шавад.

Чанбаи татбиқ ва арзишу аҳаммияти амалии пажӯҳиш, пеш аз ҳама, дар он аст, ки натиҷаҳои бадастомада метавонад дар шинохти бештари ҳунари иттилоърасони журналистони барномаҳои хабарии телевизион

ва муаррифии истифодаи касбиёнаи жанри репортажи телевизионӣ ба сифати сарчашмаи илмӣ, матни лексияҳо дар самти шинохти мавқеи жанри репортаж дар журналистикаи телевизион мавриди васеи истифода қарор гирад.

Масъалаҳо ва консенсияҳои илмии дар рисолаи диссертационии барои ҳимоя пешниҳодшаванда аз нигоҳи илмӣ муҳим ва арзишманд мебошанд. Ин нукта дар он дида мешавад, ки диссертант тақия ба асарҳои илмии олимони ватанӣ хориҷии соҳаи воситаҳои ахбори омма ва таҳлили корҳои амалӣ, яъне репортажҳои барномаҳои иттилоотии “Ахбор”-и телевизионии “Тоҷикистон” ва “Хабар”-и телевизионии “Ҷаҳоннамо” ба хулосаи дурусти илмӣ меояд, ки мавқеи жанри асосии гурӯҳи жанрҳои иттилоотӣ, репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизионии тоҷик ноустувор, истифодаи он ангуштшумор ва махсусан истифодаи шакли мустақими он аз ҷойи рӯйдодҳои муҳим хеле кам ба мушоҳида мерасад. Аз ин рӯ истифодаи касбиёнаи жанри репортаж, махсусан шакли мустақими он аз ҷойи рӯйдодҳои муҳими рӯз метавонад, боиси баланд шудани мавқеи жанри репортаж ва бо ин рангорангу тамошобоб ва касбӣ мақбули бинандагон гардидани барномаҳои иттилоотии телевизион гардад.

Рисолаи диссертационии мазкур аз муқаддима, ду боб, шаш зербобҳои мантиқан мураттабу пайдарпай, хулоса ва рӯйхати сарчашмаву адабиёти истифодашуда иборат аст, ки мундариҷаву муҳтавои он ба талаботи илмии рисолаи диссертационӣ ҷавобгӯй мебошад.

Дар муқаддима аҳамияти мавзӯи пажӯҳиш, дараҷаи омӯзиши он, ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқ, сарчашмаҳо ва навгониҳои таҳқиқ, арзиши назариявӣ амалӣ, асосҳои методологии пажӯҳиш ва муҳимтарин нуктаҳо, ки барои ҳимоя пешниҳод гардиданд муайян кардашуда, заминаҳои

асосии мавзӯ дар робита ба манбаъҳои илмӣ ва амалӣ асоснок карда шудаанд.

Боби якуми диссертатсия “Репортаж дар низоми жанрҳои иттилоотӣ” унвон дошта, аз се фасл иборат мебошад. Дар фасли якуми боби якум “Вижагиҳои жанри репортаж” махсусиятҳои хоси жанри репортаж мавриди пажӯҳиш қарор гирифтааст. Фасли дуюми боби якум “Репортаж ва ҳисобот (гузориш): умумият ва фарқ” бобати умумият ва фарқи байни жанрҳои иттилоотии ҳисоботу репортаж ва ғалатфаҳмӣ дар истифодаи мафҳуми гузориш ба таҳқиқ кашида шудаанд. Дар фасли сеюми боби якум “Технологияи инноватсионӣ ва таҳаввули жанри репортаж” масъалаҳои истифодаи технологияҳои муосири иттилоотӣ ва вобаста ба он таҳаввули жанри репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизионӣ пажӯҳиш гардидааст.

Боби дуюми рисолаи диссертатсионӣ низ аз се зербоб иборат буда, “Таносуби корбурди жанри репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизионӣ” ном дорад. Дар фасли якуми боби дуум “Хусусиятҳои барномаҳои иттилоотӣ ва жанри репортаж дар телевизиони “Тоҷикистон”” махсусиятҳои барномаҳои иттилоотӣ ва жанри репортаж дар телевизиони “Тоҷикистон” таҳқиқ шудааст. Фасли дуюми боби дуум “Мавқеи жанри репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизиони “Ҷаҳоннамо”” ба таҳлили мавқеи жанри репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизиони “Ҷаҳоннамо” бахшида шудааст. Дар фасли сеюми боби дуюми диссертатсия “Таҳлили таносуби истифодаи репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизионҳои “Тоҷикистон” ва “Ҷаҳоннамо”” таносуби истифодаи жанри репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизионҳои “Тоҷикистон” ва “Ҷаҳоннамо” ба пажӯҳиш кашида шудааст. Диссертант баъди таҳқиқи ҳаматарафаи илмӣ ба хулосае омадаст, ки жанри репортаж дар шабакаҳои телевизионии мавриди таҳқиқ хеле кам дар барномаҳои

иттилоотӣ корбурд шуда, ба хусус репортажи мустақим, ки барномаи иттилоотиро хеле ҷолиб ва рангоранг менамояд қариб, ки истифода бурда нашудааст. Чунин вазъ агар аз як тараф натиҷаи то чи андоза касбият доштани журналистони шабакаҳои телевизиониро нишон диҳад, аз тарафи дигар натиҷаи нақду баррасӣ нагардидани барномаҳои иттилоотӣ дар доираҳои пажӯҳиши илмию амалӣ мебошад.

Хулоса, диссертатсияи Мулоева Нишона Сангмадовна дар мавзӯи “Мавқеи жанри репортаж дар барномаҳои иттилоотии телевизион (дар мисоли шабакаҳои телевизионии “Тоҷикистон” ва “Ҷаҳоннамо”)” таҳқиқоти илмӣ ба талабот ҷавобгӯ буда, автореферат ва мақолаҳои дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расида мазмуни диссертатсияро пурра ифода карда, ҷавобгӯ ба талабот дар ихтисоси 6D050400 – Рӯзноманигорӣ (6D050401 – Рӯзноманигорӣ) мебошад. Аз ин рӯ, ҳамчун роҳбари илмӣ онро барои баррасӣ дар зинаҳои баъдӣ ва ҳимоя тавсия менамоям.

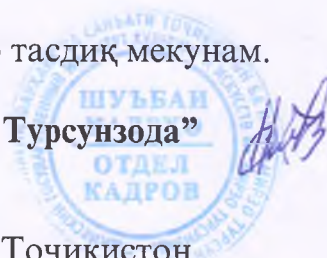
**Доктори илмҳои филология,
профессори кафедраи журналистикаи
телевизион ва радиошунавонии МДТ
“ДДФСТ ба номи М. Турсунзода”**

Муъминҷонов З.

Суроға: 734064, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, ноҳияи Сино,
кӯчаи Б.Ғафуров бинои 32, хучраи 46.
Тел.: (+992) 93-505-14-63
E-mail: zulfiddin.m@mail.ru

Имзои Муъминҷонов З.-ро тасдиқ мекунам.
**Сардори раёсати кадрҳои
МДТ “ДДФСТ ба номи М. Турсунзода”**
20 ноябри соли 2023

Ҳамидова З. Ҳ.

Суроға: 734032, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, хиёбони Борбад 73а.
Тел.: (+992 37) 231- 45- 45
Сомонаи расмӣ: www.ddst.tj